

УДК 574.1:502.211:061

УДОСКОНАЛЕННЯ ЛІСОКОРИСТУВАННЯ ЗА РАХУНОК КОШТІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Г.Я. ІЛЬНИЦЬКА – ГИКАВЧУК

Розглянуто можливість фінансування лісових ресурсів органами місцевого самоврядування за умови проведення адміністративно-територіальної реформи України. Місцеві органи влади зможуть управляти ресурсами, які знаходяться на їх спільній території, на еколого-економічних засадах.

In this article the opportunity of financing of forest resources by the organs of local self-government with the condition of realization of administrative and territorial reform in Ukraine is considered. The local organs of power will be able to govern with the resources, which are located on their mutual territory, on the ecological and economic principles.

Ключові слова: лісові ресурси, органи місцевого самоврядування, управління, адміністративно-територіальна реформа.

Лісові ресурси є важливим чинником стабілізації і покращення стану навколишнього середовища, тому слід їх раціонально використовувати, здійснювати заходи щодо відтворення, охорони. Поряд з тим лісова галузь відчуває постійну нестачу грошових коштів, через що лісогосподарські заходи не проводяться на належному рівні.

Проблеми фінансування лісового господарства розглядали такі вчені як Синякевич І. М., Римар М. В., Мішенін Є. В., Белаєнко А. П. та інші. Однак, недостатньо висвітленою залишається проблема фінансування лісокористування за рахунок коштів органів місцевого самоврядування.

Метою дослідження є аналіз можливостей фінансування лісових ресурсів за рахунок об'єднання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування за умови проведення адміністративно-територіальної реформи.

© Г.Я. Ільницька-Гикавчук – асистент Національного лісотехнічного університету України

Місцеві бюджети при їх формуванні повинні передбачати фінансування заходів, які забезпечують збалансований розвиток відповідної території, до яких відноситься і раціональне лісокористування, тому слід планувати фінансове забезпечення відповідних цільових програм, які роблять акцент на еколого-економічному розвитку лісової галузі.

Оскільки існує можливість розташування лісових ресурсів на території кількох адміністративно-територіальних одиниць, то, за цієї умови, також виникає потреба в управлінні їх спільною власністю на еколого-економічних засадах. Водночас, така умова потребує ще й фінансового забезпечення, а отже, видатків відповідних бюджетів на фінансування природоохоронних заходів місцевого значення.

На жаль, органи місцевого самоврядування кількох сусідніх областей не в змозі спільно реалізовувати та фінансово забезпечувати функції з охорони, збереження та відтворення лісових ресурсів, що перебувають на їх загальній території. Це зумовлено тим, що доходи обласних бюджетів формуються за рахунок коштів Державного бюджету та коштів, залучених на договірних засадах із місцевих бюджетів, а власних доходів такі бюджети не мають.

Крім того, за рахунок обласних бюджетів здійснюється фінансування програм, потреба в яких існує в усіх регіонах України [1]. Отож спільний напрямок фінансування, пов'язаний із відтворенням лісових ресурсів, в даному випадку повинен бути передбаченим на державному рівні. До того ж, співпраця органів місцевого самоврядування будь-яких областей не передбачає передачу коштів з бюджету однієї області до бюджету іншої, так як нормативно-законодавча база забезпечує можливість такої передачі коштів лише на рівні бюджетів місцевого самоврядування за рахунок трансфертів.

Таким чином, напрям управління територією, що забезпечував би раціональне лісокористування, може фінансуватись за рахунок об'єднання коштів бюджетів місцевого самоврядування та передачі їх у вигляді трансфертів до районних чи обласних бюджетів. Згідно із розмежуванням видатків між такими бюджетами для виконання повноважень можливі наступні варіанти їх перерозподілу [1]:

-територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах кошти відповідних бюджетів;

-міські ради та районні ради можуть передавати видатки на виконання всіх або частини власних повноважень Верховній Раді Автономної Республіки Крим чи обласній раді з передачею відповідних коштів до бюджету Автономної Республіки Крим чи до обласного бюджету у вигляді міжбюджетного трансферту;

-сільські, селищні та міські ради можуть передавати видатки на виконання всіх або частини власних повноважень районній раді чи раді іншої територіальної громади з передачею коштів до відповідного бюджету у вигляді міжбюджетного трансферту.

Передача видатків здійснюється за спільним рішенням відповідних рад на договірних засадах. Всі угоди про передачу видатків укладаються до серпня року, що передує плановому.

Доцільно відмітити той факт, що можливість об'єднання фінансових ресурсів на регіональному рівні є перспективною за умови реформування адміністративного устрою, внаслідок чого місцева влада отримає більші повноваження у фінансовій, фінансовій, фінансовій сферах. Розроблена модель такої реформи передбачає необхідність внесення змін до податкового законодавства, а також реструктуризацію територіального устрою.

За умови проведення реформи (з відповідними доопрацюваннями початкового її проекту) передбачається можливість запровадження механізмів бюджетної автономії, а отже і забезпечення місцевих бюджетів власними фінансовими ресурсами [2; 3]. Це дозволяє реалізовувати функції з управління навколишнім природним середовищем, зокрема і в напрямку раціонального лісокористування регіональними органами місцевого самоврядування територій спільного їх розміщення. Якщо, наприклад, рекреаційні ресурси чи об'єкти знаходяться на території кількох регіонів, то вважаємо за необхідне використання можливості об'єднання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування даних територій і забезпечення контролю за їх розподілом Комісією з питань використання об'єднаних коштів. Схематично це можна відтворити за допомогою схеми (рис. 1).

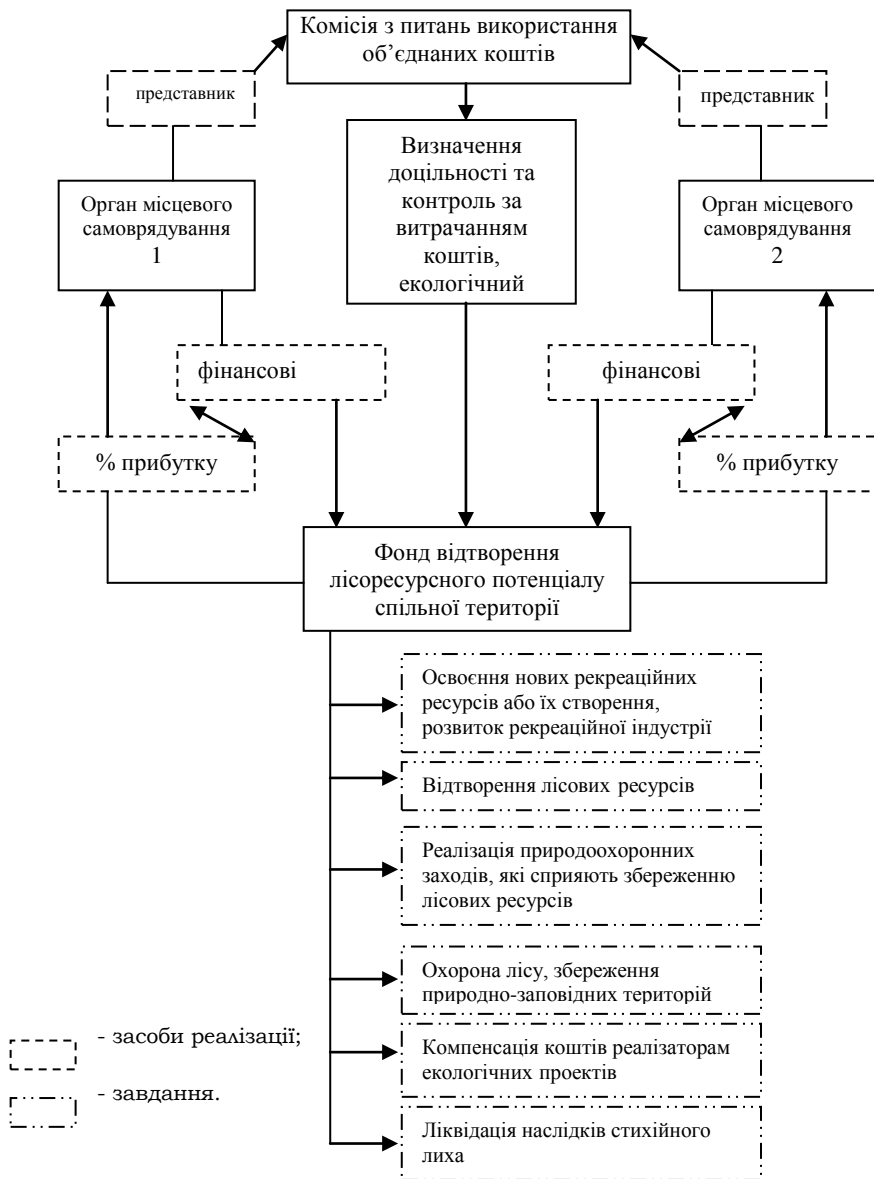

Рис. 1. **Схема реалізації спільних функцій управління цілісним природним об'єктом органами місцевого самоврядування різних територій**

Така Комісія матиме вплив на ефективність роботи підприємств лісгосподарської галузі регіону.

Фінансування процесів відтворення лісових ресурсів повинно передбачати також можливість отримання прибутку органами місцевої влади від подальшого використання наданих ними коштів. Його розподіл можливий з врахуванням відсотка відрахувань до Регіонального фонду лісових ресурсів. Проте, зауважимо, що, зважаючи на тривалість у часі процесів відтворення, очікуваний прибуток повинен бути орієнтований на довгострокову перспективу. Можливою видається ситуація, коли орган місцевого самоврядування, який здійснює більший відсоток відрахувань (хоча процент може бути і фіксованим), відповідно отримуватиме пропорційно більшу частку прибутку.

Кошти такого фонду можуть бути направлені на освоєння нових рекреаційних ресурсів, спільних для території кількох областей, або на їх створення, якщо цьому сприяють відповідні кліматичні умови цієї території. Передбачається можливість надання органами місцевої влади до фонду позикових коштів, отриманих від банківських установ.

З метою запобігання можливості нераціонального використання лісресурсного потенціалу території, можлива компенсація за рахунок коштів фонду частини недоотриманого прибутку будь-якого підприємства даної галузі, якщо є потреба тимчасово припинити його діяльність. Слід враховувати і факт наявності ризику втрати рекреаційного ресурсу або втрати коштів фонду у випадку інвестування в спільний екологічний проект, пов'язаний з відтворенням лісових ресурсів.

Представники органів місцевого самоврядування різних адміністративно-територіальних одиниць, ввійшовши до зобов'язані вирішувати питання, пов'язані із одночасним фінансуванням проектів, доцільних в реалізації на їх спільній території. До складу Комісії слід долучати компетентних працівників, що працюють у сфері управління природоохоронною діяльністю в відповідних органах місцевої влади (начальники департаментів, управлінь, відділів, будь-яких інших структурних підрозділів).

Як бачимо, управління єдиним комплексом (системою) значно легше здійснювати на основі реалізації спільних і

ефективних управлінських рішень місцевої влади. Це також зробить цілісні природні об'єкти привабливими для інвестування зі сторони як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів.

Бібліографія

1. **Бюджетний кодекс України** від 2001. 06. 21 р. № 2542 – III.
2. http://spetskor.dnepr.info/art_265.php
3. <http://www.zn.kiev.ua/nn/show/490/46242/>

Рецензент д. е. н., професор В. І. Павлов.

УДК 504.064.3 (477.82)

МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОЛОГІЯ-2010»

О. В. ШМИГЕЛЬСЬКА

В статті розглянуто ефективність введення екологічної регіональної програми «Екологія – 2010».

Efficiency of introduction of the ecological regional program «Ecology – 2010» is considered in the article.

Ключові слова: екологія, екологічна регіональна програма.

Два останні століття людської історії пройшли під знаком прогресу техногенної цивілізації, яка виникла спочатку в Європі, а потім стала розповсюджуватися по всьому світі. Зараз в історії людства наступив період зміни пріоритетів, переоцінки цінностей, формування нових алгоритмів розвитку.

Антропогенний фактор став активним учасником процесу еволюції на Землі. В даний час 63 % суші зайнято господарською діяльністю. Вона порушила звичний кругооборот, що впливає на екологічну ситуацію. Як у світі та

© О.В. Шмигельська – аспірант Національного університету водного господарства та природокористування